

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

DOLiS-035- 4346/13/ŁP

Warszawa, dnia 4 lutego 2014 r.

Sz. P.

Prezes Zarządu

Stacji Paliw

w związku z pozyskanym przez Generalnego Inspektora sygnałem dotyczącym sposobu obsługi klientów przez stację paliw, w sprawie udostępnienia końcówki do kompresora w celu napompowania powietrza do kół w samochodzie, zwracam się do Pana Prezesa o podjęcie działań prowadzących do zapewnienia prawidłowości procesu przetwarzania danych osobowych pozyskanych w toku prowadzonej działalności i dostosowanie jej do wymogów określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.)

Z informacji pozyskanych przez organ ochrony danych osobowych wynika, że w odpowiedzi na zapytanie klienta o końcówkę do kompresora do napompowania powietrza do kół w samochodzie, wymagane jest w zastaw oddanie do kasy dowodu osobistego na czas użytkowania kompresora.

Organ do spraw ochrony danych osobowych zobowiązany jest zwrócić uwagę, że ustawa obliguje podmioty przetwarzające dane osobowe w procesie każdego przedsięwzięcia związanego z przetwarzaniem danych osobowych do przestrzegania zasad wyrażonych w jej przepisach na każdym etapie przetwarzania tych danych, w tym na etapie ich pozyskiwania, utrwalania, przechowywania i udostępniania.

Zwrócić uwagę należy, że na administratorze danych przetwarzającym dane osobowe (a zgodnie z art. 7 pkt 2 wyżej wskazanej ustawy za przetwarzanie danych rozumie się jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie,

przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych), stosownie do przepisów regulujących zasady przetwarzania danych osobowych, ciążą określone obowiązki warunkujące legalność ich przetwarzania. W szczególności jest to obowiązek legitymowania się jedną z przesłanek legalizujących proces ich przetwarzania, które w odniesieniu do danych osobowych tzw. zwykłych, jak np. imię, nazwisko, adres zamieszkania, czy nr telefonu, określone zostały w art. 23 ust. 1 pkt 1 – 5 ustawy. Przetwarzanie danych jest dopuszczalne w następujących przypadkach: osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych (pkt 1), jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (pkt 2), jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy na żądanie osoby, której dane dotyczą (pkt 3), jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego (pkt 4), jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą (pkt 5), a w odniesieniu do danych szczególnie chronionych (np. dane ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, czy też poglądy polityczne) po spełnieniu jednego z warunków określonych w art. 27 ust. 2 pkt 1-10 ustawy. Dla uznania legalności działania podmiotu przetwarzającego dane osobowe wystarczające jest spełnienie jednego z warunków wskazanych w powołanych przepisach.

Administrator danych, obowiązany jest również - zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o ochronie danych osobowych - dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były: przetwarzane zgodnie z prawem (pkt 1), zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i niepoddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami (pkt 2), merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane (pkt. 3), oraz przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą, nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania (pkt 4).

Administrator danych osobowych może przetwarzać dane osobowe, o ile istnieje ku temu podstawa prawa legalizująca takie działanie. Podstawa ta winna znajdować odzwierciedlenie w brzmieniu obowiązujących, w zakresie ochrony danych osobowych, aktów prawnych o charakterze powszechnie obowiązującym, takich jak ustawa.

Dokonywanie przez administratora danych rzetelnej analizy, czy i dla jakich celów przetwarzanie, w tym pozyskiwanie, określonego rodzaju danych powinno następować na etapie poprzedzającym dokonywanie każdej operacji na danych osobowych. Cel zbierania danych

powinien być oznaczony i zgodny z prawem, a dalsze przetwarzanie danych niezgodne z tym celem jest niedopuszczalne. Cel przetwarzania danych osobowych nie jest jednak wynikiem arbitralnej decyzji administratora danych, oderwanym od okoliczności przetwarzania. Ustalając cel, zawsze indywidualnie należy go ocenić i odwołać się do kontekstu przetwarzania. Cel przetwarzania danych powinien zostać zakomunikowany przed ich pozyskaniem tj. zainteresowany powinien znać cel przetwarzania jego danych najpóźniej w momencie, w którym zbierane są jego dane osobowe.

W szczególności zatem, zakres każdorazowo żądanych danych osobowych powinien być merytorycznie poprawny i adekwatny w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane. Adekwatność danych w stosunku do celu ich przetwarzania powinna być rozumiana jako równowaga pomiędzy uprawnieniem osoby do dysponowania swymi danymi a interesem administratora danych. Równowaga będzie zachowana, jeżeli administrator zażąda danych tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wypełnienia celu, w jakim dane są przez niego przetwarzane (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 1 grudnia 2005 r.; sygn. akt II SA/Wa 917/2005).

Równocześnie administrator danych ma obowiązek zapewnienia bezpiecznego przebiegu procesu przetwarzania danych osobowych, w sposób odpowiadający przepisom rozdziału 5 ustawy, jak również przepisom rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024).

Rzetelne przestrzeganie powyższych zasad stanowi m. in. gwarancje właściwego poszanowania praw osób, których dane dotyczą.

Przetwarzanie danych z dowodu osobistego nie będzie zatem niezgodne z prawem, jeśli przetwarzanie wszystkich danych pochodzących z tego dokumentu będzie znajdowało stosowną podstawę prawną, a zatem o ile nie będzie prowadziło do gromadzenia danych w zakresie szerszym, niż jest to konieczne dla realizacji celu, w jakim dane są przetwarzane. Przetwarzanie danych nie może odbywać się w sposób, który narusza obowiązujące przepisy prawa.

Stwierdzić wypada, iż o ile sam sposób pozyskiwania danych osobowych jest z punktu widzenia ustawy o ochronie danych osobowych obojętny (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 grudnia 2001 r.; sygn. akt II SA 2869/00, czy też wyrok NSA z dnia 7 listopada 2003 r.; sygn. akt II SA 1432/02), to czynność przetrzymywania dokumentu tożsamości budzi już uzasadnione zastrzeżenia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Takie działanie budzi zastrzeżenie pod kątem legalności, zasadności i celowości (art. 23 ustawy i art. 26 ust. 1 pkt 1-4 ustawy).

Zaakcentować bowiem należy, że zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. nr 139, poz. 993 z późn. zm.) dowodu osobistego nie wolno zatrzymywać, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie. Zatrzymanie cudzego dowodu osobistego stanowi wykroczenie stypizowane w art. 55 ust. 1 pkt 2 cytowanej ustawy. Przepis ten stanowi, iż kto zatrzymuje bez podstawy prawnej cudzy dowód osobisty podlega karze ograniczenia wolności albo karze grzywny. Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 55 ust. 1, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.¹⁾).

W świetle przepisów dotyczących ochrony danych osobowych i przepisów szczególnych, w tym ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, za nieuzasadnione – jako powodujące przetwarzanie nazbyt szerokiego zakresu danych osobowych - uznać należy zatrzymywanie dowodu osobistego.

Mając na uwadze powyższe, proszę o uwzględnienie powyższych uwag przy przetwarzaniu danych osobowych i wyeliminowanie nieprawidłowych praktyk polegających na pozyskiwaniu danych w zakresie szerszym niż jest to niezbędne dla realizacji usług poprzez skanowanie dowodów osobistych użytkowników korzystających z kompresora, jak i również na pozostałych stacjach paliw, oraz stosownie do art. 19a ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych proszę o udzielenie odpowiedzi na niniejsze pismo **w terminie 30 dni** od dnia jego otrzymania.

Informuję przy tym, że treść niniejszego wystąpienia wraz z udzieloną odpowiedzią opublikowana będzie na stronie internetowej Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.